

XXXVIII. évfolyam 48. szám.

Budapest, 1903. november 28.

NÉPNEVELŐK LAPJA

Nevelés-oktatásügyi és társadalmi hetilap.

A Magyar Tanítók Otthonának,
a Tanítók Országos Bizottságának és a Budapesti Tanító-testületnek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP.

Felelős szerkesztő:

SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ

Budapest, VII. ker., Damjanich-utcza 34. szám,

Kiadó: **MAGYAR TANITÓK OTTHONA.**

Budapest VIII., József-körut 8. szám.

BUDAPEST, 1903.

ELEK LIPÓTKÖNYVNYOMDAJA

VII., Kertész-utcza 20.

A legjobb
kárpitós és asztalos
butorok kaphatók

Stiller Ignác
kárpitós és diszítónél,
a ki elvállal minden e
szakmába vágó munkát.
BUDAPEST, VII., Garay-u. 44.

Pfeifel Nándor
BUDAPEST,
VIII., Fhg. Sándor-tér 4.

Légszesz-, vízvezeték, angol
árnyékszék, fürdőszoba, va-
lamint bármely rendszerű
csatornázások berendezése.
Épület- és mindennemű
bádogosmunkák műhelye.

Költségvetéssel, fölvilágosi-
tással díjtalanul áll rendel-
kezésre.

**Nem kell többé 1000 forintot
régii hegedű.**

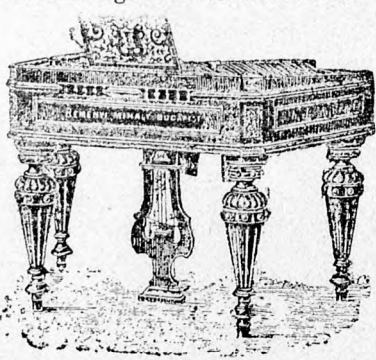
Reményi Mihály műhangszerész. — a Magy.
Kir. Zeneakadémia szállítója,
specialista és szakértő vonós-hangszerek és vonók készítésé-
ben. — legújabb találmánya folytán: **! Hangfokozó gerenda!**
mely bármely hegedű vagy gordonkába alkalmazva, az sokkal
jobb, erősebb és kellemesebb hangot nyer. A **legnagyobb**
művészek szívesen elismerték, hogy a **Reményi-féle** 200 éves
fából készült és valódi olajokkal bevont saját készítményű
új hegedűk sok drága, régi hegedűt mind hangban, mind
szépségben felülmúlnak. Elismervények bármikor megtekin-
tetők. Javítások szakszerű pontossággal kezeség mellett
mérsékelt árban eszközölteknak.

Különlegesség: **Quint-hiszta, tartó Burmester-húrok.**

Nagy választék kitűnő, erős hangú **cimbalmokban**, 5 évi jöt-
állás mellett, **fa-, réz-, rézfúvó- és ütő-hangszerekben.**
Mechanikai hangszerek: **Ariston, Ariosa, Intona, Phönix,**
Polyphon, Symphonion a legolcsóbb gyári árakon..

Világhírű harmoniumok és harmonikák
nagy raktára.

KIVITEL NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.
Zongora- és cimbalomhangolások eszközölteknak.

**Ne vegyen senki
hangszert,** mig
a legújabb 315 ábrával ellátott képes
árjegyzéket át nem olvasta, mely in-
gyen és bérmentve küldetik
Budapestről, Király-utca 44.c. sz.

VÁGÓ B.

Fénykép-
szeti és festé-
szeti mű-
terme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24

és Murányi-utcza 3.

Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség			Után- rende- lés 1 d.
	3	6	12	
Visit . . . kor.	3	5	9	—,80
Kis Makart . . .	5	9	16	1,20
Cabinet . . .	7	12	20	1,60
Nagy Makart . . .	10	16	28	2,—
Boudoir . . .	14	22	40	3,—

Az amerikai szab.

ROSSKOPF

órák 5 koronáért, svájci Rosskopf órák 8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra 3 korona. Első minőségű ébresztő óra 4 korona, ötvéves írásbeli jótállással.

Nagy javítóműhelyemben

minden órajavítás 90-kr.-ba

kerül.

SCHILLER IZSÓ

órás

BUDAPEST,

IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Orosz és Kállai

BUDAPEST,

VIII., József-körut 78.

TELEFON 60—42.

**MECHÁNIKAI ÉS ELEKTRO-
TECHNIKAI GYÁR.**

Pénztár-óvó készülékek. Táv-
irda-, telefon- és villámhárítók
építése.

Hatóságilag engedélyezett vil-
lamos világítási és erőátviteli
vállalat.

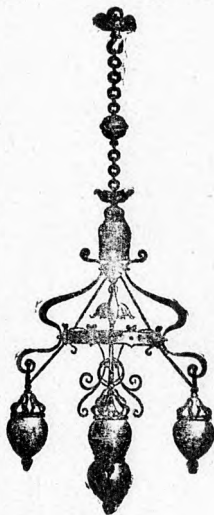

Magyar

Fém- és Lámpaárú-gyár

Részvénytársaság.

Dús választék mindennemű lég-
szesz-, villamos- és petró-
leum világítótestekben, a leg-
egyszerűbb kivittől a legpa-
zarabbig.

Raktárak

Budapestben:

II., Fazekas-tér 3.
V., Gizella-tér 1.
VI., Teréz-körut 1a
VIII., Üllői-ut 2.
(Kálvin-tér sark.)
X., Jászberényi-ut.

VIDÉKEN:

Debrecen:

Simonffy-utca.

Kolozsvár:

Wesszlényi-u. 20.

Pozsony:

Lőrincapu-u. 1.

Epekőbajosok

számára többszörösen ki-
próált biztos hatású **TEA**
kapható nálam. Felhívom a fájdalom-
muktól megszabadulni óhajtó szen-
vedőket, hogy teám kipróbálása vé-
gett engem meglátogtnai szivesked-
jenek. Bárkinek szívesen rendelkezé-
sére állok. Ezen tea Magyarorszá-
gon még sehol sem kapható. Vidékre
szétküldés postacsomagokban.

KELEN K.

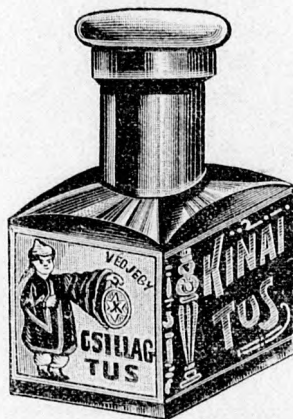
Budapest, Király-utca 10.

Karmanski J. és Társa

magyar olaj- és aquarell-festék-gyár

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCZA 16. SZ.

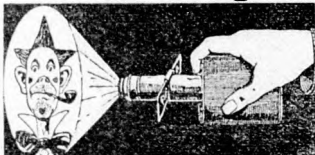
Ajánlja legfinomabb olaj- és aquarell-festékeit, valamint a jóságáról általánosan elismert folyékony „Csillag” tusait iskolai és technikai czélokra.

Nagybani
kivitel.

Elektra magika!

VILLAMOS ZSEBLÁMPA
föltűzhető

LATERNA MÁGIKÁ-val!

Egyetlen nyomásra pompás, színes képek jelennek meg a falon. Szép ajándék-tárgy. Alkalmazható zseblámpának és Laterna magikának egyaránt. ra teljes felszereléssel és 6 képsorozattal 5 kor. 50 fill. A villamos zseblámpa egyedül 3 kor. Pótelem 1 kor. Szétküldés utánvétel.

F. Schwartz exportcég Wien, VIII 2.

Lerchenfelderstrasse No. 124/af.

Képviselek mindenütt kerestetnek. Árjegyzék ingyen.

Kész férfi és fiúrúhák

általánosan elismert legjobb kivitelben kaphatók

Grossmann S. és Fia

férfiszabóknál,

BUDAPEST,

Kossuth Lajos-utca 14,

a Nemzeti Kaszinó átellenében.

Szoliditásnak

az üzleti élet egy tern
sincsen akkora bece,
mint az

Óra és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség
csupán a cég becsületes-
ségére és megbízhatóságára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körut 20

ÁRUI JÓSÁGÁÉRT KEZESKEDIK.

Azárak méltányosak. — Ékköveket
= vevői jelenlétében foglal be. =

SZABADALMAT,

védjegyet, mustra- és mo-
dell-oltalmat megszerez,

SZABADALMAKAT

értékesít és financiroz bel- és
külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő

Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körut 17. sz.

TELEBON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DILTALAN.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELES-OKTATÁSUGYI- ÉS TARSADALMI-HETILAP

A MAGYAR TANITÓK OTTHONÁNAK,

A TANITÓK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK és a BUDAPESTI TANITÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés: egy évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ.**

A tanítónők választójoga.

A M. Tanítók Otthonának Nőnevelési Szakosztálya volt az, mely fölvette ezidei programjába a tanítónők egyenlő jogúsítását a férfitanítókkal. Ezt kívánta a kor, az idő, melyben élünk; megkövetelte a haladás; óhajtotta a tanítónőikar műveltsége, önállósága. És úgy látszik, maguk a tanítónők is megértették a jelszót, felfogták annak nagy jelentőségét. Legalább a fővárosiak igen. Következtetjük ezt abból az eseményből, mely e hó 13-án játszódott le a fővárosi tanügyi tanácsnok fogadó-szobájában, hol a f. tanítónők egy küldöttsége kérte, több mint 700 tanítónő nevében a *választójognak rájuk is való kiterjesztését*. Természetes, hogy erre hirtelenében nem kaphattak más feleletet, mint azt, hogy „a kérelmet megvizsgáljuk.“

Hát bizony nagy dolog is ez! Férfiaké a dicsőség és hatalom, hogyan merészkednek ebből a nők is követelni csak egy parányit is. Mert ugy vagyunk, hogy ott, ahol a jogból a nőknek bármily kevés-két engedünk is, azt mind a férfiktól kell elvenni. S ezért mi, férfiak, kétségbe vagyunk esve. Mi lesz, ha a nők is belekontárkodnak féltve őrzött jogaink gyakorlásába? Pedig hát abba nem halunk bele mi, tanítók, ha a kolleganőknek is elismerjük jogaikat. Nem bizony! Mert nézzük csak tüzetesebben: mit is akarnak a mi nőkollegáink?

Semmi egyebet, mint azt, hogy a főváros közoktatásügyi bizottságába küldendő tanító-képviselő választásánál legalább szavazhassanak. Nem bánják, ha egyenlőre legalább az *aktív választójogot* megkapják, a *passzív választójogról* valameddig lemondanak. Eddigi gyakorlat szerint a választásban nőtanítók nem vehettek részt. Még az iskolaszéki tagok választásánál is csak mint választók, de nem mint választhatók is szerepeltek. Hogyan engednék meg tehát nekik, ilyen zárkózott felfogás mellett, hogy a közigazgatás körébe tartozó városi bizottságba nőket is megválasszanak; vagy legalább csak annyit, hogy szavazatukkal a választásra hatással legyenek. Nem várható, hogy a tanácsnak ezelőtt három évvel kelt elutasító harározata a jelenben változást szenvedne.

A tanítónők száma a fővárosban meghaladja a férfiakét. Mindazon jogokat tehát, melyek a f. v. tanítószágot (nemi különbség nélkül) együttesen illetik, meg kell osztani a tanítóknak felesen. Hogyan küldhet a főváros tanítószága igazságosan képviselőt a bizottságba, midőn a nők akarata nem nyilvánul meg? Hátha a nők más felfogással, nézettel, elvvel mennének a választó urnához, mely helyrebillentné az igazság, méltányosság serpenyőjét? Ezzel nem azt mondom, hogy a férfitanítók eddigi választásai nem voltak talán méltányosak, igazságosak — de mindenesetre *állítom*, hogy a nők szavazataival sokszor előnyösen megváltoznék a választás képe.

Mert hogyan is lehetne igazságos az, hogy a tanítók képviselői az egész fővárosi tanítószágot nevében szerepeljenek, mikor a tanítószágnak több, mint a fele, nem járult hozzá szavazatával a választáshoz.

Jogok tekintetében itt is essenek egyenlő elbírálás alá a férfiak a nőkkel. Legalább szavazhassanak. Ez jó hatással lesz a választásra is, a férfitanítókra is. Ha nagy volt azelőtt, ilyenkor a pártoskodás, most nagyobb lenne az érdeklődés. Hogy nem lenne tőle semmi bajunk, ha legalább egy nőköllégát is választhatnánk bizottsági tagul: az bizonyos. De ők is megállanak helyüket. Elkélne ott egy okos, művelt, tapasztalt tanítónő nagyon!

Ha nekünk, férfiaknak, vannak speciális érdekeink, nekik is vannak; jó azokat megvédelmeznünk nekünk is, nekik is. Vagy nem furcsa az, hogy még iskolaszéki tag sem lehet nő? Vagy annyira hivatottaknak érezzük mi, férfiak, magunkat a nőnevelés minden legapróbb, legintimebb fázisának megítélésére, hogy a nők beleszólási jogát itt is teljesen mellőzni akarjuk? Én úgy hiszem, hogy hosszabb gondolkodás után és igazságérzetünk alapján sokan megnyitnók a tanítónők előtt az iskolaszéki tagság kapuját is. Ez volna az első lépcső s azután következnek a másodikok: a közoktatási bizottsági tagság.

Most azonban elég, ha kiküzdik a választói jogot. Mig a több. megjő, addig változnak az idők, érnek az eszmék, erősödik az akarati Főleg pedig ez kell: erős akarat. A nőknél ez meg van. Ha némely dologban olyan nagy erősséget, kitartást tanusítanak, akkor jogaik kiküzdésében még nagyobb energiát kell kifejteniök. Idők folytán elsimulnak a félreértések, megértik a férfitanítók is, hogy vannak dolgok, események, melyeknek megoldására a nők gondolkozása, ereje is kívánatos, sőt szükséges.

Most pedig főleg azt kívánom, érjenek el sikert. Ha pedig nem koronázná óhajukat siker, ne csüggedjenek, hanem tartsák felszínen ezen jog követelését. Jönni fog egy újabb, talán edzettebb tanítónő-generáció, mely ki fogja vivni azt a jogot, melyet most még csak *el sem ismernek*.

SIMON LAJOS.

Pedagógiai szakosztályunk évi munkaterve.

A Magyar Tanítók Otthona szakosztályaiban serényen folynak a tanácskozások a legközelebbi jövő munkálatainak előkészítésére. Örömmel tudathatjuk kartársainkkal, hogy olyan munkálkodás küszöbén állunk, mely a magyar tanítóságnak — a világ bármely tanító-ságával összehasonlítva — becsületére válik.

Ezuttal csak a pedagógiai szakosztály legközelebbi évi munkájának a tervét mutatjuk be. Annak a meggyőződésünknek a kifejezésével tesszük azt, hogy ha Otthonunk életműködésében — az egész éven át — semmi más nem történék is, mint ennek az *egy* munkatervnek a kivitele, még akkor is többet és értékesebbet végeznénk, mint — eddig — bármely más tanítói intézmény.

De beszéljen a következő évi munkaprogramm:

A Magyar Tanítók Otthonának „Pedagógiai Szakosztálya“ f. évi december havától kezdve minden két hétben tart ülést — a következő tárgysorozattal:

1) *December 5-ikén*: Az iskolai nevelés hiányai és feladatai a jövőben. Előadó: *Tóth Kálmán* (egri).

2) *December 19-én*: A leánynevelés céljai, módjai és eszközei az iskolában. Előadó: *Geöcze Sarolta*.

3) *Január 9-ikén*: Nemzeti nevelés a népiskolában. Előadó: *Szabó Bugáth László*.

4) *Január 23-ikán*: Az egyhuzamban (délelőtt) való tanítás az iskolában. Előadó: *Sturz György*.

5) *Február 6-ikán*: Az iparostanonc-oktatás. Előadó: *Száva János*.

6) *Február 13-ikán*: Élő-szó az iskolában. (Tankönyv nélkül való tanítás). Előadó: *Szabó Bugáth László*.

7) *Február 20-ikán*: A beszéd- és értelem-gyakorlatok célja, tárgya és módszere. Előadó: *Ember János*.

8) *Február 27-ikén*: A tanítóképzés reformja. Előadó: *Ember Károly*.

9) *Március 5-ikén*: A nyelvoktatás az elemi iskolában. Előadó: *Radó Vilmos*.

10) *Március 12-ikén*: A rajztanítás tárgya és módszere az elemi iskolában. Előadó: *Budinszky Károly*.

11) *Március 19-ikén*: Az elemi iskolai számtanítás bírálata és javítási módja. Előadó: *Tóth Kálmán* (egri.)

12) *Március 26-ikán*: A természetrajz új módszere, kapcsolatban a háztartási és gazdasági ismeretekkel. Előadó: *Molnár Gyula*.

13) *Április 2-ikán*: A természettan, kapcsolatban a háztartási és gazdasági ismeretekkel. Előadó: *Nagy László*.

14) *Április 16-ikán*: A női kézimunka az iskolában. Előadó *Wilhelm Franciska*.

15) *Április 30-ikán*: A történelem és földrajz célja, anyaga és módszere. Előadó: *Szabó Bugáth László*.

16) *Május 7-ikén*: A polgári iskolák kérdése. Előadó: *Peres Sándor*.

17) *Május 14-ikén*: A testi nevelés az iskolában. Előadó: *Moussong Géza*.

18) *Május 21-ikén*: Kézügyesítő munkák. Előadó: *Lohr Lajos*.

19) *Május 28-ikán*: Az ének tanítás. Előadó: *Gerley Szeverin*.

Megyjegyezzük, hogy ez a munkasorozat egyelőre csak a szakosztály tervezete, amennyiben a megnevezett előadóktól függ, hogy kitűzött tételeik előadásához úgy, amint itt meg van állapítva, hozzájárulnak-e. Miért is bár az — előadókul kijelöltek egy-kettő kivételével hozzájárulásukat már bejelentették — ez uton tisztelettel felkérjük az illetőket, sziveskedjenek bennünket értesíteni, ha e munkasorozaton bármiféle változtatást óhajtanak. Ha december 5-ikéig, amikor szakosztályunk e munkasorozat 1. pontja megtartása céljából ülést tart, felkérésünkre válasz nem érkezik, azt a sorozat helybenhagyásának tekintjük s gondoskodunk külön kinyomatásáról, hogy tagtársainknak szétküldhessük.

Együttal értesítjük tisztelt kartársainkat, hogy a szakosztály mind-ezeket az előadásokat egy kötetbe foglalva ki fogja nyomtatni, hogy, mint maradandó munkát, az iskolai könyvtárak és tanítótársaink megszerezhessék.

Reméljük, hogy ez által sikerül olyan munkálkodást kifejtenuink, amely nemzeti népoktatásügyünk fejlődésére nem marad hatástalanul.

Budapest, 1903. november havában.

Ember Károly, s. k.
szakosztályi elnök.

Molnár Gyula, s. k.
szakosztályi jegyző.

D r e z d a.

Drezda szép város. Amint a vonat Prága felől közeledik, jobbról-balról csinos kis villák szegélyezik, gondosan ápoltt virágos kertekkel. Pályaudvara maga is egy drezdai nevezetesség, széles, tiszta világos, hármas üvegboltozattal. Az övék *Rafael sixtini Madonnája*. Főutcája tágas, tiszta, egyenes, aszfaltozott, ragyogó kirakatokkal és minden kis sarkát virágok díszítik. Annyi ott a virág, az ablakok, erkélyek, oszlopok, ahova csak elfér, mindenütt virággal vannak tele, piros és rózsaszín cserép muskádlival. Ott minden új, fényezés, emalírozott, aranykeretes, tükörfényű. Az utcák nevei, a címtáblák, a postaszekrények, szóval minden ragyogó, izléses. A nép egyszerű, csinos viseletben, ünnepies magatartással sétál az utcákon.

A nők is egyszerűen, de izléssel öltözködnek. Nem raknak fel egy szemét dombot a fejükre, nem akad meg az ember szeme egy-egy hatásos ruhadarabon.

Mindenük kimért, egyszerű, csendes, rideg és — unalmas.

A bérkocsisok mind egyforma fehér olajfestékes pléh cilindert viselnek és hosszú fekete kabátot.

A szolgák és cselédek is gondosan öltözve lépnek az utcára, öltözetük elütő az urinép viseletétől és így a tisztelet is, ami egy félre ismert urinőnek kevés volna, nekik elegendő. A terhet minde-
nütt kis, zöld kocsikon huzzák, nem kelt szánakozást és nem rontja el vele a testét, aki egy csomagot vagy ládát visz az utcán. A köz-
nép nem dohányzik és nincs spiritus putik, olcsó pénzért ebédel és nyugodtan emészt. Első pillanatra meglepett az idegen léggör és örömmel mondtam egy uri embernek, hogy milyen szép város ez. —
„Bizony mi még nem is tudjuk, hogy milyen szép városunk van.“
Aztán megmutatta az Elbe partját és várta a hatást. De az én meg-
lepetésem azon fokon csökkent, minél többet láttam. Hol a mi szép Duna partunk, Pestről a budai, Budáról a pesti, gyönyörű kilátás! ?
Aztán kérdezett az én szép hazám felől, a fővárosunkról, alföldről, Tátráról, a jégbarlangunkról, s hogy én láttam-e már? Nem! Bizony szégyelnem kellett magamat, hogy ő előbb meg fogja látni, mint én, mert megígérte, hogy a jövő nyarat Magyarországon fogja tölteni családjával. Este 9 órakor mintha virággal hintették volna be a teret: a polgári iskolás lányok jöttek meg kirándulásról. Boldog volt, aki csak láthatta őket, vagy egy ismerősét fedezte fel köztük. Többektől kérdeztem, hogy melyik a minta iskolájuk, szeretném megnézni.

Érdekes, hogy hogyan ítél a nép az iskoláról. Azt mondták hogy: „A mi iskoláink mind jók és egyformák, csak a felekezetiek, azok a butító gyárak.“ Másnap fölkerestem egy városi iskolát. Kaszárnyának bizony elég kaszárnya volt, rideg, izléstelen, elhagyott, öreg. Igaz, hogy azt mondták, új épül helyette, de hisz az mellékes, a szel-
lem ugyanaz.

A németeknek 8 osztályu elemi, vagy, amint ők mondják, általános nevelő iskolájuk van. De ezek közt különbséget tesznek.

Van 3 osztályu népiskolájuk és 8 osztályu polgári iskolájuk, mindegyikbe 6 éves gyermekeket vesznek fel, a tanítóik is ugyanazok, csak az a különbség, hogy a polgáriba többet kell fizetni és a kiválóbb erőket alkalmazzák a szegényebb sorsu szülők keserűségére, hogy az ő gyermekeik nem részesülhetnek olyan nevelésben, mint a jobb módúak. Ide számítják még a reálgymnáziumot is, mely szintén 8 osztályu, de a felső osztályok két évfolyamból állanak és így 12 évig tart. Az első három évet előkészítőnek hívják. Itt is 6 éves korukban veszik fel, de csak a fiukat és ott tanítják meg az abc-re is, így hát nem panaszkodhatnak az előkészítésre. A lányoknak meg ezen a fokon a felső leányiskola felel meg. Itt láttam a gyengetehetőségük teljes virágzását. Van az iskolában 4 osztályu gyengetehetőségű tanfolyam 30—32 növendékkel, úgy hogy egy osztályra 8—10 gyermek esik, fiuk és lányok vegyesen. Ez a kis testület külön igazgatóval bír 15 év óta.

Van ott mindenféle jelképes szemléltető eszköz és gyengeelméjű tanítási módszer, amin az épelméjűek csak mosolyognak, de néhány hivatásos ujitó tőkét kovácsolhatna belőlük magának.

A gyenge elméjűek felvételénél szigoruan járnak el. Előbb egy

évig a rendes iskolába kell járniok és ha ott megbuktak, előbb az iskolai orvos, azután a gyenge elméjűek vezetője vizsgálja felül és ha az elkülönítés szüksége forog fenn, akkor egy évre felveszik. De mihelyt eléri a rendes tanulókat, ismét visszahelyezik a többiek közé. Drezdában 4 ilyen hülye iskola van, egyikben 126, a másikban 30, harmadikban 80.5—6 osztály és ugyanannyi tanerő, ezek mind férfiak. Az 1-ső osztályban 15 óra, a felsőben 30 óra van hetenkint.

A tanítóképzést Németországban mindenütt alakítják. Szászországban nem kívánják az ujitást, csak egy évvel fogják az eddigi éveket kibővíteni és az egyetemet számukra megnyitni. A tanítóképzés reformjáról így ír a szász tanítók szövetsége: „Az elméleti kiképzésnek a szakképzéstől való különválasztását nem tartja célszerűnek. A szász tanítóság nagyrésze meg van győződve, hogy a képezde nyújtsa a jövőben is, mint eddig, az általános kiképzést és az előképzését ezután is, mint eddig a 8 osztályú népiskolában szerezze meg.

Mert szerintök a leendő néptanítónak kell, hogy az egész népiskolát elvégezze. Ha több előképzést kívánunk, sokan nem léphetnének e pályára. Legyen a népoktatás egységes. A középiskola sok tárgyból majd többet, majd kevesebbet nyújt, mint amire a tanítónak szüksége leend. De megkívánják, hogy bővebb kiképzésben részesüljenek. Külön válasszák az elméletet a gyakorlattól. A képezde 6 évfolyam helyett 7 évfolyamból álljon. Az egyetemet szabadon látogathassák, nem úgy, mint eddig, csak akinek jó bizonyítványa van. Legyen kötelező az intézetben való lakás.

A tanítónők felől nem sokat tartanak. Engem sértett az az alárendelt helyzetük. Csak 10% tanítónő van és az első és második leányosztályban tanítanak.

A felső leány-osztályokban férfi tanít. „A nő nem olyan megbízható, nem bírja ki azt a strapát és nem tud fegyelmelni.“

Itt nem olyan szabadok a leányok. A tanítók kezdőfizetése: 1500 márka (900 frt), legmagasabb fizetésük a nőknek: 2400 mk. (1440 frt), férfiaknak: 4200 mk. (2520 frt), igazgatóknak: 6000 mk. (3600 frt).

Felszerelésük silány. Szemléltető képekkel van tele a szertár^{8) 10.} — 120 cm. nagyság, művészi kivitelű képek.

A tanítás módja nyers, a büntetés keményen járja. „Mi csak tanítunk. Természetes, hogy azért neveltlenséget sem tűrünk. Nálunk a botbüntetés törvény által nincs eltiltva. De már otthon is a legjobb nevelésben részesülnek. Együttés nevelés nem kell.“ Tanításuk félnapos.

„Ha vegyesebb és nyersebb anyagunk volna és főképp, ha a botbüntetés el volna tiltva, mi is meggondolnók, hogy minél többet velük lehessünk, hogy mire felnőnek, az együttlétünket megkönnyítsük.“

Lecke, feladat, tankönyv szükséges. Van a városban néhány korláttal elkerített játszótér is.

„A tanterv célja, hogy az anyagot tanévek szerint rendezze. Tehát évek szerinti beosztás. Nem szabad azonban az anyagot időhöz kötve minden egyes órára előírni. Ebben szabadságot kell adni a tanítónak. A tanító nem cseléd. Neki magának kell annyi belátással birnia, hogy az anyagot amely évenként elő van írva, az ő belá-

tása szerint beoszthassa. Olyan tanterv, amely az anyagot egyes órákra előírja, esztelenség; mert a tanítónak a legkülömbözőbb gyermekekkel kell számolnia. Szászországban szünidőtől szünidőig van a tanterv előírva. Tovább nincs szétoztva és mi azt meg nem engedjük, mert a tanító azáltal egyszerűen mesteremberré süllyedne. Ez az általános vélemény Szászországban. M. E.“

A tanterv előszavából: „Habár jól tudjuk, hogy a mi munkánk kiválósága nem a tantervben, hanem a tanító belátásában és erkölcsös példájában rejlik, mégis amennyire lehetséges a népoktatás keretét vázolni, amellelt annak szabad keresztülvitelét, az egyes tanítók egyéniségét épügy kívánatosnak tartjuk.

Mindnyájunk előtt az iskola végcélja az erkölcsös jellemképzés. Mi a tanulóink ismereteit bővíteni és gyümölcsözővé tenni kívánjuk, amellelt azonban érzelmeikre és akaratukra is hatni kívánunk, hogy ne csak okosabbak, hanem erkölcsileg derekabbak és jobbak legyenek. Mi nem erőszakoljuk azt a képzést, ami az élet és a gyermek jövő hivatásának idegen s vele ellenkezik. Tudjuk, hogy a körülmények sokkal hatalmasabbak, mint az emberek. Ha azonban valami hiányzanék belőle, ami az elemi iskolás tanulóra nézve szükségesnek látszanék, azért ne illessenek szemrehányással.

Többet tartunk a feldolgozásról, mint a terjedelméről, mert az a gyermek, amely önállóan gondolkozni, beszélni, írni megtanult, többet nyert az életre, mint aki sokat tanult, de nem tudja hasznát venni. Sok függ attól, hogy a gyermek testi és lelki erői szabadon fejlődjenek, hogy az ő ifju elméjük és ártatlan örömeik lehetőleg sokáig megmaradjanak.

Az élet, amelyre mi a gyermeket neveljük, oly komoly, hogy nekik a napsugaras élethajnala kétszeresen szükséges.

Óhajtjuk, hogy ezen tervezet, miként egy jóbarát, csak utmutást szolgáljon, Adja Isten!“

Szemléltetés. 8. oszt. (1-ső évfolyam.) 4 óra hetenkint, 40 perces. Vezeték, és keresztnév, szülőhely, lakás, a szobában levő tárgyak nevei. Egyes tárgyak leírása évszakok szerint. Nem a sokféle tárgy ismerete a cél, hanem, hogy alaposan megtanuljon beszélni. Ebből következik, hogy az teljesen a tanítóra van bízva, hogy az egyes szemléltetés tárgyait másokkal kicserélhesse.

7. oszt. (2-ik év) heti 3 óra. A természeti tárgyak lényeges megfigyelése, életmódjuk, jelentőségük, összehasonlításuk. Alkalmos versek és prózák emleztetése. Olvasás.

8. oszt. (1-ső év heti 10 félóra) önálló olvasás, írásjelek ismertetése. 7-ik oszt. (II. év heti tíz félóra) hangsúlyos olvasás, beszédrészek felismerése 6. oszt. (3-ik év heti 4 óra.) Készséggel olvasás. Egyszerű tömondat, többes szám. 5-ik oszt. (4 év heti 3 óra) Latin írásjelek olvasása. Mondatrészek. 4. oszt. (5. év heti 2 óra) helyes kiejtés szerint való természetes hanghordás. Név és igeragozás. 3. oszt. (6-ik év heti 2 óra.) A gépies nehézségek leküzdése az olvasásban. Összevont mondat, kötőszó. 2-ik oszt. (7. év heti 2 óra.) A teljes készséggel való szép olvasás. Összetett mondat. 1-ső oszt. (8. év heti 2 óra.) Az előző cél kiegészítése. A mondatrészek meghatározása.

Nyelvtan, helyesírás, feladat. A szók hangokra bontása, főnév. Tollbamondás, másolás. Irástanítás lehetőleg az olvasás tanítással kapcsolatosan. 7. oszt. Egyszerű tömondat. Beszédrészek, hangváltozás. Tollbamondás és másolás. Felada ismert tárgyak neveinek íratása. 6. oszt. Nyelvtan 1 óra. Egyszerű tömondat egyes és többes szám, segédigék. Helyesírás 1 óra. Rövid olvasmányok tollbamondása. Feladat 1 óra. Rövid mondatok képzésére adott tervről. 5. oszt. Nyelvtan 1 óra. Név és fokragozás. Helyesírás. A tárgyalt rövid olvasmányok tollbamond-

dása. Nyelvtani szabályok alkalmazása. Feladat 1 óra. A tárgyalt anyag kérdések után való leírása 4 oszt. (5-ik évfolyam. Nyelvtan 1 óra). Névragozás, igeragozás, szóképzés. Helyesírás 1 óra. Rokonghangzású szók. Nagy kezdőbetű. Pont, írásjelek. Feladat 1 óra. Egyszerű levél alak. Saját gondolatának írásba való foglalása. Havonként 2 feladat. 3. oszt. Nyelvtan 1 óra. Összevont mondat. Igemódok. Helyesírás 1 óra. A rokonhangzású betűik és szók helyesírása. Feladat 2 óra. A gyermek mindinkább magára hagyandó. Évenként 26 feladat. 2. oszt. Nyelvtan 1 óra. Összetett mondatok, köztiszók. Helyesírás 1 óra. A nehezebb szók és mondataiakok begyakorlása. Feladat 2 óra. Leírás, elbeszélés, levél. A leányoknak kisebb üzleti mondatok, miket a fiúk az első ismétlődésben tanulnak 1-ső oszt. Nyelvtan 1 óra. Mellékmondatok képzése és feloldása. Rövid ismétlés. Helyesírás 1 óra. A használatban levő idegen szók. Feladat 2 óra. Leírás, elbeszélés, levél, kivonatok. A leányoknak anyakönyv, üzleti feladatok, miket a fiúk az ismétlő iskolában tanulnak.

Számolás.

1. év. 8. oszt. Heti 8 félóra. 1—10-ig.

2. év. 7. oszt. 4 félóra. 1—100-ig.

3. év. 6. oszt. 4 óra 1—1000-ig.

4. év. 5. oszt. 4 óra 1—100.000-ig.

5. év. 4. oszt. 4 óra. Mértékek ismertetése.

Bevezetés a végtelen számsorokba.

Többnevű számok.

6. év. 3. oszt. 4 óra. Tizedes és közönséges törtszámolás.

7. év. 2. oszt. Leányoknak heti 4 óra, fiuknak 3 óra. Hármasszabály törtekkel és rövidítésekkel. Kamatszámolás.

8. év. 1. oszt. Leányoknak heti 4 óra, fiuknak 3 óra. Százalék, vegyítés, társaság számítás. Idegen pénz.

Mértan.

6. évfolyam. 3. oszt. heti 1. óra. Mértani alapfogalmak. Vonalak, szögek.

7. év. 2. oszt. heti 2 óra. 3 szög, 4 szög, sokszög és a kör.

Földrajz.

3. évfolyam 6. oszt. heti 2 óra. Szülőföld.

4. évfolyam 5. oszt. heti 2 óra. A haza. (Történelmi vonatkozással)

5. évfolyam 4. oszt. heti 2 óra. Németország politikai, természettani és mennyiség-tani földrajza. A földgömb.

6. évfolyam 3. oszt. heti 2 óra. A haza történelmi és néprajzi ismertetése. Európa, a föld mozgása.

7. évfolyam 2. oszt. heti 2 óra. A haza közigazgatási szempontból, Európa országai tekintettel Németországra. A föld és nap.

8. évfolyam 1. oszt. heti 2 óra. A haza közgazdasági viszonyai. A többi földrészek. A csillagos ég.

Történelem.

5. évfolyam (4. oszt. heti 2 óra, leányoknak 1 óra) képek a német történelemből a hitujításig.

6. évf. (3. oszt. heti 2 óra) A hitujítástól a legújabb időkig.

7. évf. (2. oszt. heti 2 óra) Az ókor művelődéstörténete a reformatióig.

8. évf. (1-ső oszt. heti 2 óra) A német történelem a legújabb időkig, egyes fejezetek a külföld történelméből.

Természettan.

4. évfolyam (6-ik oszt. heti 2 óra. leányoknak 1 óra) A környék természeti tárgyainak megfigyelése.

5. évf. (4. oszt. heti 2 óra) Az előbbi ismeretanyag kibővítése.

6. évf. (3. oszt. heti 2 óra) A jelentékenyebb állat és növénycsaládok ismertetése karácsonyig, azontul a legfontosabb ásványok.

7. évf. (2. oszt. heti 1 óra) Embertan, test és egészségtan.

8. évf. (1. oszt. heti 1 óra) A természetrajz áttekintése.

Természettan.

7. évf. (2. oszt. heti 2 óra) A fontosabb természettani tételek kapcsolatosan a mindennapi élet természettani tünetényeivel.

8. évf. (1. oszt. heti 2 óra) Az előző év tanítási anyagának kibővítése
Írás.

Az írást csak a 2-ik évben kezdik 2. oszt. évf. (7. oszt. heti 3 óra) A kis és nagy betűk genetikus sorrendben, vagyis előbb a nagy, azután a kis betűk írása.

3. évf. (6. oszt. heti 3 óra) Ismétlés. A hzjszál és árnyékvonalak begyakorlása.

4. évf. (5. oszt. heti 3 óra) Egyvonalos irkába írás.

5. évf. (4. oszt. heti 3 óra) Latin írásjegyek.

6. évf. (3. oszt. heti 2 óra) Fölváltva latin és német írás,

7. évf. (2. oszt. heti 1 óra) Vonalt nélküli

Rajzolás. Az alsó osztályokban a leányoknak 1, fiuknak két óra, a felső osztályokban kétannyi. A rajzolás menete: egyenes és görbe felületű tárgyak árnyékolása, színezése. Természet után. Távlattan. Mérték után. Gypsz minta Stylizálás, skiccelés. A jobb rajzolók tovább vezetése.

Ének. Heti 1—2 óra. Az első ávfolyamnak nincs külön ének órája. 2., 3. és 4. évben hallás után egyházi énekek és népdalok. Az 5. ávfolyamban hangjegyek szerint, 6-ikban kéthangra, 7-ikben háromhang, 8-ikban karének és sóló.

Testgyakorlat: Fiuknak és leányoknak heti 2 óra A testgyakorlat nemcsak a torna órákra szorítkozik, névleg megkövetelendő mindenkor a rendes ülés, állás, járás. Nem kevésbé a játék, fürdés, úszás, korcsolyázás, kirándulás alkalmával. Minden tornaóra legyen szigorú, de nem unalmas. A fiuk a szeryakorlatba és futólépésbe is bevezetendők. A leányoknál az izmok képezése és a szép mozdulatok gyakoroltassanak.

Női kézimunka. Heti 4 óra. Kötés, varrás, szabás rajzolás, foltozás, fehérnemű-varrás, horgolás, női ing, férfi ing, kivarrás A kézimunka ki lesz állítva, de felcírázni nem szabad!

Slőjd itt nincs, nem is kell. Egyes iskolákban még nyoma van a vasmunkának is, de a többség kicsinylőleg szól felőle és nem tűri. Az alsó osztályok 10—1-ig tanítanak a *szaktanítás* miatt.

A drezdai kiállításon legjobban tetszett az, hogy ellopták az esernyőmet. Kiállítottam a fal mellé, hogy ne kelljen érte fizetni, mert egy hatost sem ért. 50 város állította ki az iskoláit, de mindenütt csak a slőjd terjeszkedett, holott mindenütt annyira ellene szavalnak. De ha oly alkalmas a kiállításra. Egyik olyan, volt mint a másik, akár egy kosár tojás. A szétszedhető nyári vándor iskola méltóságos béres úrfiaknak készült, mert a közönséges paraszt gyerek szívesebben tanul, ahol lehet, mint ahol muszáj.

MOLNÁR GYULA.

TÁRCA.

Tarkaságok.

- Szervusz, hova?
- A Kaszinóba. (Magyar Tanítók Otthona.)
- Szoktál oda járni?
- Három éve voltam utoljára, gondolom, valami monstre gyűlés volt akkor, mert szörnyű nagyot rugtak rajtunk és mi is rugodozni akartunk.
- Emlékszem.

— De te följársh, amint észrevezem.

— No, nem mondhatnám; két évvel ezelőtt vettem ki könyveket a könyvtárból, azokat vittem vissza, mert a nyakamra irtak. Hanem mondhatom, drágák a könyvek manapság, kettőt elveszítettem és két koronát kellett fizetnem kártérítésül . . .

— Skandalum! Mondd csak, Pista, ismered a „Tanítók Hitel-szövetkezetének“ alapszabályait?

— Annyit hallottam, hogy az ország legdrágább és legkésedelmesebb pénzét ott adják. Tán rájuk szorultál?

— Fájdalom, igen.

— Sajnálak, barátom.

— Szervusz.

— Szervusz.

*

— Melyik iskolánál van kolléga ur?

— A Jakab-utinál.

— Ki ott a direktor?

— Barabás Dezső.

— Nem irigylem a helyzetét annál a vén paragraf-ritternél.

— Honnét tudja, kolléga ur?

— Hallottam. Az ilyesmit hamar meghallja az ember.

— Téves állítás, az én igazgatóm megbecsüli az embereit és szeretik is őt.

— No igen, önnek így kell beszélnie, mert föllebbvalója. Ezt okosan teszi, így boldogul, brávo, fiatal ember! De azért sokkal jobb dolga lenne nálunk, a mi öregünk karakter . . .

— Az előbb mást hallottam róla.

— Kitől.

— Fenyvestől.

— Kolléga ur áll a szaváért?

— Mi célból?

— Ezt én megmondom az öregnek és önre hivatkozom.

— De kérem, kolléga ur . . .

— Engedelmet instálok, az még se járja, hogy vannak emberek, kik szemtői-szembe alázatosak, meghunyászkodók, a háta mögött meg rosszat beszélnek a legelső direktorról! Alázatos szolgálja.

. . . A fiatal megbízott kővé meredve marad a helyén, mert ez a vén róka az ő igazgatójának, kit éppen előbb szolt le, a Kaszinói — tarokkpartnere és legalább is olyan alázatos vele szemben, mint az ennuh — a szultán előtt.

*

— Melyik osztályt tanítod?

— A D.) elsőt?

— Hive vagy a Fonó Miminek?

— Igen.

— Te is divat-majom vagy, látom.

— Így gondolkoztam én is, ez, úgy látszik, közös tulajdonságunk, de most, hogy meggyőződtem az előnyeiről . . .

— Ugyan, hagyj el. Mi az előnye? Az az időtlen kapkodás a

fejhez, az orrhoz, a torokhoz, fülhöz, meg nem tudom, még hova. Borzasztó unalmas az, nem gondolod?

— Egyáltalán nem, sőt az eredményt tekintve . . .

— Az eredmény? Ugyan az, mint a másikinál, év végén csak úgy irnak a gyermekek és olvasnak irva-olvasás szerint is. És csak nyűg a tanítónak, mert neki magának is tanulnia kell.

— A jó tanító holtig tanul.

— Ezt a papokról mondják, nem rólunk. Ugyan mit tanulnék már például én? Húsz éve második osztályt tanítok.

— Elsőt nem is tanítottál?

— Soha.

— Fonomimikai előadást láttál-e már?

— Nem volt szerencsém.

— De, a Czukrász Róza könyvét csak olvastad?

— Egyszer a kezembe adták, de megvetéssel dobtam félre: asszonyész bolond ész.

— Akkor bizonyára te vagy a legkompetensebb a fonomimika előnyei és hátrányai fölött való vitatkozásnál.

— No a legelső éppen nem, de értek hozzá . . .

*

— olvastam a cikkedet, gratulálok.

— Van is mit! Volt egy kis mondani valóm, elmondtam, ez a leghelyesebb. Tulajdonképpen mindig csak annak kellene írnia, kinek mondani valója van, nem erőltetve, srtéberkedve. A mi szaklapunk egyenlő képesítésű emberek organuma, bárki felhasználhatja, ha becsületes tudását, nemes ambícióját követi . . .

— Ambíció, barátom, még ilyen fogalom is van? Becsületes tudás, hát ilyet is találsz? Kinél? Mondj egy embert közülnk? Én nem ismerek. Amit a lapban összefirkálnak, én is megírtam volna, semmi különös nincsen benne.

— Miért nem irsz hát?

— Hogy avatatlan kritikának ki ne tegyem magamat. Sok a kritikus, öregem. Csak a címeiket futja át és kicsinyel, aprít, morzsol. Akik irnak, stréberek; akik nem irnak, higgadt emberek, akik hallgatnak, okos emberek . . .

— Te is hallgatsz.

— Természetes . . .

*

— Hova sietsz, Jenő?

— A „Paedagogiai Társaság“ ülésére.

— Lassabban menj, én is oda tartok.

— De lépünk ki, pajtás, szeretném a beszédek is hallani.

— Mit érdekelnek azok tégedet, százszor hallottad, száz féle variációban. Nagy képiüsködés, tudalékosság, mag és tartalom nélkül.

— Hogy beszélhetsz így? Miért éppen te jöttél el, mikor olyan népes a tantestületetek? . . .

— Ja, barátom, az ingyen — vacsora . . .

— Értem.

*

- Megint új kurzust nyitottak, hallottad?
— Igen, a „radirgummi helyes használata az elemi iskolában“
cimmal.
— Jelentkeztél-e?
— Természetesen, mert az oklevelem értékét veszíti, ha nem
hallgatom végig és megérem, hogy paedellusnak degradálnak.
— Az még szerencse lenne, én attól félek, hogy fűtő lesz be-
lőlem, nyáron meg temetőcsősz; de nem törődöm vele, szembe szál-
lok a közvéleménnyel és le dörgöm a — szaklapokban ezt a förtel-
mes ujitást.
— Ne tedd, baj lehet belőle.
— Mi féle baj? Legfőlebb kis dorgatoriumot kapok és a kur-
zus-megszűnik. De most sietek, dolgom van. Pá, öregem . . .
Hova sietsz?
— Rajz kurzusra . . .
— De hiszen az előbb másként beszéltél . . .
— Az más . . . Ez ipar, barátocskám, erre szükségem van,
mert nem kapok ipart . . .

Cs. M. J.

Tanítói gyűlések.

A *Gyermektanulmányi Bizottság* f. hó 13-án *Szabó Sándor* min-
oszt. tanácsos elnökletével ülést tartott a gyógypaedagógiai intézetben,
amelyen *Ranschburg Pál dr.* elmeorvos nagyszámu közönség előtt a
gyermekes észbeli képességének vizsgálása módszerét mutatta be. Az
illusztris közönség körében a fővárosi tanügyi-tanácsost, *Bárczy Istvánt*,
számos gyógypedagógust és orvost láttunk, akiknek egyedüli kifogása
— az előadóterem szűk volta lehetett, amely a nagyszámu közön-
séget nem fogadhatta be.

Az előadó röviden felemlíti, hogy a gyermektanulmányozást
mind ez ideig tudományosan vezetni nem lehetett, az elmevizsgáló-
dáshoz szükséges eszközök hiánya miatt. Németország — mely a
hetvenes években kezdeményező volt e téren sem mutathatótt
fel nagy eredményt.

Mielőtt kitér az előadására térne, megjegyzi még, hogy az idő
rövidsége miatt csupán néhány fontosabb eimebeli képességről —
u. m. a gyermeki agy felfogó emlékező ereje, valamint képzet- és
szókincséről fog szólni, módszerek bemutatása segélyével.

A bemutatáshoz részben önként jelentkezett normális gyermekek
és részben a gyógypedagógiai intézet növendékei szolgáltak élő mintául.

Az előadásból megtudjuk, hogy a vizsgálódást némelyek olyképen
vezetik, hogy idegen (előtte ismeretlen) szövegű könyvet adnak a
gyermek elé s megszámláltatják pl. hány betű van egy bizonyos
szakaszban. Figyelemmel kísérik, hogy egy bizonyos idő-tartam alatt,
hány betűt képes felfogni. Mikor áll be a fáradtság? Ez a *Kraepelin*-
féle betűszámlálási módszer. Mások pl. egy olvasmányban aláhuzat-
ják a gyermekekkel az összes „i“ betűket, az ehez szükséges idő-
tartam, valamint a kihagyott „i“ betűkből következtetéseket vonnak.

Az előadó ezután saját szerkezetű gépét, a mnemomelarelt mutatta be, melyen — az említett növendékekkel — végezte a kísérleteket. Ezen készülékről a külföldi tudósok is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. Láttuk, hogy a 6 betűből álló szóhoz a jó tehetségű gyermeknek $\frac{1}{3}$ -ad másodperc szükséges, hogy reprodukálhassa, azaz elolvashassa és 70—100%-ban hibátlanul fog fel, míg a gyenge tehetségűek ez idő alatt, csak egyetlen betűt, vagy egyáltalában semmit sem képesek felfogni. Az ismertebb fogalmakat könnyebben olvassák; némely gyermek megtoldja a szavakat (kombinál) más ismét elvesz belőlük.

Ezután az előadó áttért az értelmetlen szavak olvastására, hol már nagyobb idő-közre volt szüksége a gyermeknek a látottnak reprodukálására. Kitünt — a végzett kísérletekből az is, hogy a felfogás és emlékezés abból áll, hogy az érzékelteket a látottakkal kell összekapcsolni s a kezdő tanítást is a gyermek elméjében már benne levő képzeletekhez kell fűzni. Gyakran tapasztalta az előadó, hogy amit már jól olvasott a növendék, azt később hibásan olvassa, de egy idő múlva javítja.

Az emlékező képesség vizsgálása céljából a németek nagyon kedvelik az értelmetlen szövegek begyakorlását, figyelemmel kísérve, vajjon mennyi idő kell egy bizonyos verssor beemlézésére.

Nálunk oly kísérletet is tettek, hogy a gyermek (pl. spanyol válaszfal mögül) egyszerre tízféle hangot hallott u. m. zörejt, csattanás, csengés, durranás stb., a hallott tíz hangot leíratták a gyermekkel s így nagy anyaggal dolgozhattak.

Előadó ezután a szópár módszerre tért át, mely abban áll, hogy először összefüggő szópárokat (pl. tél-hideg) mond elő a gyermeknek, aki azt utána mondja; egy bizonyos idő múlva az első szót kimondja, mire az e célra szerkesztett ötöd másodperc órát figyelemmel kísérve — vár, hogy a gyermek mennyi idő alatt mondja rá a megfelelő párt. Az a gyermek, ki a bemondott szópárokat, ha azok az ő képzetköréből valók voltak, 80—90%-ban reprodukálta helyesen, az idegen képzetkörű értelmes szópárokból alig 1—2 tudott reprodukálni. — Hosszabb idő múlva pl. 1 órai időközben, ha kérdezte a feladatott szópárokat, sokkal több hibát követett el a gyermek, de néha javította azokat utólag. Bemutatott egy 13 éves leánykát, kinek emlékezőtehetsége elég jó, de semmi körülmények közt nem tudja felfogni, hogy $1+1=?$ Egyszerrel számolni nem tud. — A helyes visszaemlékezések száma adja az emlékezet terjedelmét, míg a visszaemlékezés időtartalmát minden szópárra nézve az u. n. sportóra méri. Ezen módszer biztos és mély betekintést nyújt az emlékezet megragadó és felidézéző folyamataiba. — A felfogóképesség mérésére szolgáló s eleinte bonyolultnak látszó vizsgálatok minden nehézség nélkül végezhetők.

Ezután áttért a gyermek képzettartalmának vizsgálatára, melyre a Faragó-féle képes könyvet találja igen célszerűnek, hol jellegzetes képekben minden fogalmat megtalálhat a tanító, s az iskolába lépő gyermek képzet tartalmát megismerheti. Ezt is érdekes és döntő kísérletekkel bizonyította.

Végül ismertette az *Eller és Éltés* urak által laboratóriumában végzett vizsgálatokat, melyekből kiderült, hogy a gyenge tehetségű gyermek képzetkincse is több száz képzetből és szóból áll és felhívta az érdeklődő pedagógusokat, hogy e módszereket elsajátítva, a Gyermektanulmányi Értekezletek által megszabandó módon vegyenek részt a gyermek és specialisan a magyar gyermek elméjének módszeres megismerésében.

G. D-né.

*

A *Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának igazgatótanácsa* november 27-ikén, csütörtökön, d. e. 10 órakor *Somlyay József* elnöklete alatt ülést tartott a Tanítók Ferenc-József-Házában. A gyűlésre a tanács vidéki tagjai közül is többen feljöttek. A folyóügyeken kívül a gyűlés tárgya volt a fizetésrendezés ügyének megbeszélése a változott viszonyokra való tekintettel. Az új kormány tudvalevőleg ebben a kérdésben azon az állásponton van, amit az Országos Bizottság közgyűlése hangoztatott, hogy a fizetésrendezés a nem állami tanítókra is kiterjesztessék. Az volt tehát a kérdés, hogy ilyen körülmények között szükséges-e az Országos Bizottságnak további lépéseket tenni. Többek hozzászólása után az igazgatótanács kimondta, hogy minderre való tekintet nélkül a közgyűlés megbízásának eleget fog tenni s emlékiratot szerkeszt, amelyben nemcsak az általános rendezést fogja sürgetni, de a tanítók kívánságait megismerteti az új kormánnyal s kéri azok teljesítését. S kívánni fogja azt is, hogy az általános rendezés semmiesetre se kisebbítse az állami tanítók eddig kilátásba helyezett fizetésjavítását; hanem valamennyi tanító fizetése olyan összegben állapítassék meg, mint amekkorát az érettségi bizonyítvány alapján alkalmazott tisztviselők kapnak. Az igazgatótanács mindezeknek még az emlékirat benyújtása előtt való tolmácsolása céljából tisztelgő küldöttséget menesztett egy a miniszterelnökhöz, mint a közoktatási miniszterhez. Végül elhatározta az igazgatótanács, hogy *Wlassics Gyula* volt közoktatási miniszterhez búcsúlevelet intéz.

*

A *pestvidéki állami tanítók*, mintegy 100-an, f. hó 26-án délelőtt 10 órakor a „Magyar Tanítók Otthoná”-ban értekezetre gyűltek össze, ahol súlyos anyagi viszonyaik megjavítása ügyében tanácskoztak. *Kovács Gábor* tököli áll. isk. igazgató üdvözölte a megjelenteket és ajánlatára az értekezlet elnökéül *Ormay Antal* pest-hidegkúti igazgató választotta meg, míg a jegyzői teendőket *Kovács Gábor* teljesítette. *Nádas Sándor* tököli áll. isk. tanító, mint előadó, ismertette a pestvidéki áll. tanítók helyzetét úgy a megélhetés, mint a lakviszonyok tekintetében s indítványára kimondotta az értekezlet, hogy december hó 3-án az ez ügyre vonatkozó kérelmet küldöttség útján fogja a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé terjeszteni. A gyűlés tagjai ezután *Verner Jenő* solymári igazg. tanító tolmácsolásával *Tóth József* kir. tanácsos, tanfelügyelőt kérte meg ügyük párfogására, aki, mint alapos ismerője a pestvidéki tanítók anyagi állapotának, szíves készséggel ígerte meg támogatását. Amennyiben a pestvidéki tanítók

munkásságának lesz a környék megmagyarosítása köszönhető, valóban méltányos, hogy a kormány anyagilag támogassa a főváros közelsége által okozott drágaság miatt a legnagyobb anyagi gondokkal küzdő pestkörnyéki tanítószágot.

Irodalom.

— **A nemzeti iskola**, a magyar tanítószágnak ez az egykori kedvelt lapja, fél évi szünetelés után október óta újra megjelenik. Tudvalevőleg a Nemzeti Iskola az egyetlen *politikai* tanügyi lap, mely a 10,500 korona kauciót letette, hogy teljesen szabadon nyilváníthassa véleményét minden irányban. Az újraéledés óta *Földes Géza* szerkeszti s *Benedek Elek* a főmunkatársa. Megelőzőleg már tíz évig állott a lap a magyar tanárok, tanítók, tanítónők és kisdudások szolgálatában s ezalatt közönségének szívével összeforrott egészen. Bátor szókimondás, erős, fajszeretet, a függetlensége fel és lefelé s teljesen megbízható diszkréciója kedveltette meg, s hogy ez ilyen is marad, erre elég biztosíték a szerkesztők multja és egyéni jelleme. A Nemzeti Iskola tizenkét oldal terjedelemmel minden szombaton jelenik meg s az előfizetése: egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Előfizetéseket elfogad a Nemzeti Iskola kiadóhivatala, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 5. szám alatt.

— „**A számtanítás új iránya** a nemzetgazdaságban és szivnemesítés szolgálatában. Irta: *Schultz Imre*.” Ezen a címen egy érdekes kis munka jelent meg Stampfel Károly kiadásában. Az új irányt, amelyben a munka íródott, a szerző a mi lapunk ez évfolyamában írt cikkében is ismertette, s így az már nem ismeretlen lapunk olvasói előtt. Mindamellett is érdemes e munkának megszerzése minden tanítóknak. 60 fillérért rendelhető meg a kiadónál Pozsonyban vagy Budapesten.

— **Fővárosi iskoláknak** és tanítóknak ajánljuk megszerzésre a következő művet; „A Budapest székesfővárosi V. kerület lipóttéri elemi népiskola története. Vonatkozással Pest városa, majd Budapest székesfőváros elemi oktatásügyének általános történetére és fejlődésére 1847-től 1902-ig. Irta: *Taxner László Árpád* székesfővárosi tanító. Szerző sajátja.” Ára 4 korona.

VEGYESEK.

— **Meghívó.** Az otthon társadalmi szakosztálya december 3-ikán, csütörtökön, este 7 órakor ülést tart, amelyre a t. tagtársakat meghívja az osztály elnöksége. — Tárgy: A „Néptanítók lapja” reformja. Előadó: *E. Farkas Sándor* pedagógiumr tanár. — Az előadást a tisztikar választááa követi.

— **Meghívó.** Az Otthon pedagógiai szakosztálya december 5-ikén, szombaton, este fél 7 órakor tartja ez évi munkasorozata keretében az első ülést. — Előadó: *Egri Tóth Kálmán*. Az előadást vita követi, amelyben való részvételt ér uton is felkérjük kartársainkat

— **Meghívó.** Felhívom azon vas- és fém-ipari kartársaimat, kik december 3-án csütörtökön a Kőbányai-uton lévő Ganzgyárban egy igen tanulságos kirán-

dulást óhajtanak, hogy e napon d. u. 2 órakor — a pestiek a Múzeum-köruti köbányai állomásnál, a budaiak $\frac{1}{4}$ órával előbb a Margithid budai oldalán — gyülekezzenek, honnét Rotter József főművezető ural indulunk.

E tanúságos kirándulásnak folytatása is lesz egy más alkalommal a budai villamos osztályban. **MOUSSONG ISTVÁN.**

— **Meghívó.** A Magyar Pestalozzi Társaság november hó 29-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor az áll. felsőbb leányiskola dísztermében (Andrásy-ut 65. sz. 1. em.) nyilvános felolvasó ülést tart, melyre tisztelettel meghívjuk. A nevelésügy barátait szívesen látjuk. Az ülés tárgya: 1. Folyó ügyek. 2. **B o d n á r** Zsigmond egyet. m.-tanár tanulmánya Báro Eötvös Józsefnek a „Nővérek“ című regényéről. 3. **T o m c s á n y i n é**-Czukrasz Róza, mátyásföldi áll. isk. tanítóno előadása „A magyar nemzet lovagerényéről.“ Budapest, 1903. november hó. Dr. Havas Gyula elnök. Bartha Péter titkár.

— **Jeltelen sirhalom. XII. kimutatás** néhai Szabó Károly tanácsnok siremlékére e hét folyamán befolyt adományokról.

103. II. polg. leányiskola, *Kozma Gyula* igazgató urtól --- --- 10.—
A 35.—46. számokban kimutatva kor. 1438.26

Összeg: kor. 1448.26

Tisztelettel kérem azokat a t. ivtartókat, akik még eddig be nem küldték ivateket, sziveskedjenek az ivateket mihez tartás és a gyűjtés lezárhatása és végleges elszámolása végett lehetőleg a jövő hét végéig kezemhez juttatni. A nemeslelkű adakozók fogadják ezuttal is és e helyenn nyilvános köszönetemet

Budapest, 1903. november 20.

Hajnal Adolf.

— **Tanfolyam.** A kézimunkára nevelő országos egyesület tanítói tanfolyamai f. hó 29-ikén, d. u. fél 5 órakor VI. ker., Teréz-körú 31. sz. a. tartandó értekezlettel veszik kezdetüket. A tanfolyamokon résztvenni óhajtok annál inkább is jelenjenek meg, mivel a beosztás ez alkalommal történik.

— **Az Országos Bizottság** elnöksége a napokban a közoktatási miniszterium utján kérvényt adott be a kereskedelmi miniszterhez, amelyben a Bizottság igazgató tanácsának vidéki tagjai számára féláru utazásra jogosító arcképes igazolványt kér. Arra való tekintettel, hogy az illetők évenként több ízben kénytelenek közérdekből saját költségükön utazni, reméljük, hogy ez sikerülni is fog.

— **Értesítés.** A Berlitz-féle nyelviskola (VII. ker., Erzsébet-körút 16. sz.) értesíti az Otthon tagjait s a Népnevelők Lapja olvasóit, hogy legalább ötös csoportban jelentkező tanítóknak (tanítónőknek) kedvezményes árt engedélyez; azaz: heti három leckét egy hónapra tíz koronaért ad. Beiratási díj két korona.

Tartalom.

— A tanítóck választójoga. — Pedagógiai szakosztályunk évi munkaterve. — Drezda. — Tárca: Tarkaságok. — Tanítói gyűlések. — Irodalom. — Vegyesek.

„**Karácsonyi-énekek**“ vegyes karra, mely orgona kíséretül is alkalmazható. **Ára 2 korona.** Megrendelhető a szerzőnél — Szappanos Imre kantornál Sátoraljaújhelyben. (Zemplén-m.)

Laptulajdonos: A Magyar Tanítók Otthona.